

Anvisningar för prestationsbaserade medel i syfte att minska andelen timanställningar inom kommunalt finansierad vård och omsorg om äldre, 2023

Regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att fortsätta genomförandet av att fördela statsbidrag till kommuner baserat på kommunernas möjligheter att minska andelen timanställningar inom den kommunalt finansierade vården och omsorgen av äldre. Syftet med bidraget är att ge kommunerna incitament att minska andelen timanställningar inom kommunalt finansierad vård och omsorg om äldre för att stärka kvaliteten och öka tryggheten inom äldreomsorgen.

Bidragets storlek

Satsningen omfattar totalt 1 998 500 000 kronor, medlen betalas ut under andra kvartalet 2024. I bilaga 4 till Socialstyrelsens regleringsbrev för 2023 framgår hur stort belopp som preliminärt tilldelats varje kommun. Eftersom tilldelningen i fördelningsnyckeln är preliminär kan beloppet i den slutliga fördelningen komma att vara högre eller lägre för enskilda kommuner.

Beloppet i satsningen fördelas enligt beslut mellan de villkor som anges nedan. En tredjedel av summan fördelas till de kommuner som uppfyller villkor för god nivå, medan två tredjedelar fördelas till de kommuner som uppfyller villkoret för en tydlig förbättring. För att ta del av medlen behöver en kommun uppfylla minst ett villkor.

Vilka kan ta del av medlen?

Varje kommun får, i egenskap av huvudman för sin egen verksamhet och för den verksamhet som privata utförare bedriver på uppdrag av kommunen, anmäla intresse för att ta del av statsbidraget.

Vad kan ni använda medlen till?

Statsbidraget är ett generellt bidrag. Det är upp till respektive kommun att välja om privata utförare ska ges möjlighet att ta del av bidraget.

Vilka villkor måste uppfyllas för att kommunen ska beviljas bidrag?

Villkoren för att tilldelas statsbidrag bygger på regeringens beslut om Uppdrag att fördela och betala ut prestationsbaserade medel i syfte att minska andelen timanställningar inom kommunalt finansierad vård och omsorg om äldre den 27 maj 2021 (2021-05-27 nr. I:17 S2021/04601 (delvis)). Statsbidraget fördelas utifrån kommunernas prestation under perioden den 1 januari 2022 till och med den 31 december 2023.

De nivåer som anges nedan och i beslutet gäller endast för det aktuella bidraget och är således inte generella, nationellt fastställda nivåer.

Mätpunkterna för uppdraget är för år 2022 februari månad och för år 2023 november månad. Mätningen avser individer, det vill säga att det som ska inrapporteras är antalet personer per anställningsform.

De verksamheter som andelen ska beräknas inom är särskilt boende och hemtjänsten. Kommunen ska i den mån det är möjligt rapportera alla sina verksamheter, såväl kommunalt drivna som verksamheter som drivs av andra utförare inom ramen för LOV eller LOU.

Med anställda avses sjuksköterskor, undersköterskor inkl. specialistundersköterskor, vårdbiträden (här räknas även personer med andra formella titlar men som har motsvarande arbetsuppgifter), arbetsterapeut, fysioterapeut samt sjukgymnast.

Som timanställd räknas den som arbetat minst 8 timmar under den månad då mätningen sker. Har en anställd flera anställningar, till exempel en tillsvidareanställning och en deltidsanställning, ska denne räknas till den anställningsform som under månaden då mätningen sker genererat den högsta lönen.

Inom ramen för tillsvidareanställda räknas även personer som har en sådan anställning men är frånvarande från denna på grund av tjänstledighet, föräldraledighet eller sjukskrivning.

Delar kommunen en enhet med andra kommuner ska alla kommuner redovisa för verksamheten på enheten; detta gäller dock inte för enstaka platser som en kommun köper av en annan kommun.

Andelen timanställda räknas ut enligt formeln:
$$\frac{\text{Antal timanställda}}{\text{Antal timanställda} + \text{Antal tillsvidareanställda}}$$

Den andel som beräknas enligt formeln ovan avrundas inte.

För att beviljas bidrag behöver kommunen redovisa en förbättring avseende något av följande villkor:

Villkor 1 – En redan god nivå

En god nivå bestäms i uppdraget till att andelen timanställda är högst 17 procent. De kommuner som bedöms ha en god nivå av timanställda relativt personalstyrkan uppfyller villkoret.

Villkor 2 – En tydlig förbättring

Villkoret delas upp utifrån huruvida en kommun uppnår en redan god nivå såsom den definierats ovan. De kommuner som uppnår följande nivåer uppfyller villkoret.

- De kommuner som redan har en god nivå behöver förbättra förhållandet med minst 3 procentenheter.
- De kommuner som inte uppnår en god nivå behöver förbättra förhållandet med minst 5 procentenheter.

Hur får ni del av medlen?

Anmälan för att ta del av medlen ska lämnas via Socialstyrelsens e-tjänst **senast den 2 oktober 2023**.

Formulär för att rapportera uppgifter skickas ut före årsskiftet. **Senast den 31 januari 2024** ska kommunen rapportera in uppgifter till Socialstyrelsen.

Socialstyrelsen kommer att kontrollera alla deltagande kommuners prestationer och bedöma vilket alternativt vilka villkor som är uppfyllda. Medel fördelas därefter mellan de deltagande kommunerna som också uppfyllt villkor för bidraget. Tilldelningen viktas inom respektive villkor med fördelningslistan som bifogats Socialstyrelsens regleringsbrev för 2023 (bilaga 4) som grund. De kommuner som inte anmält att de vill ta del av medlen, kommuner som inte rapporterat in uppgifter eller som inte uppfyllt några villkor för att ta del av bidraget, i dessa fall kommer medel att fördelas om till kommuner som uppfyllt ett eller båda villkor. Socialstyrelsen tar

sedan beslut och betalar ut tilldelade belopp. Det slutligt tilldelade beloppet kan vara högre eller lägre än det belopp som framgår i fördelningsnyckeln. Beslut planeras att fattas under det andra kvartalet 2024.

Vad gäller för återrapportering och återbetalning?

Bidraget är inte förknippat med återrapportering av användningen av medlen. Eftersom bidraget beviljas som generella medel kommer heller ingen återbetalning av medlen att vara aktuell.

Bakgrund

Riksdagen beslutade den 7 april 2021 om att avsätta medel till fem satsningar för ökad kvalitet inom vård och omsorg om äldre (Finansutskottets betänkande 2020/21:FiU46). Regeringen uppdrar åt Socialstyrelsen att hantera fyra uppdrag inom ramen för betänkandet. Dessa anvisningar handlar om initiativet i betänkandet om att minska timanställningarna inom kommunalt finansierad vård och omsorg av äldre.